

YEPYENİ

LGS

LİSELERE GEÇİŞ SINAVI

SINAV *Kalitesinde*

LGS'DE ÇIKMASI MUHTEMEL SORULARLA

PARAGRAF

SORU BANKASI

Görsel Okuma

Tablo-Grafik
Yorumlama

Sözel Mantık

Yıllara Göre
Çıkış Sorular

Video çözümleri için

Akıllı Tahtaya
Uygun
sinavayin.com

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Mehmet Akif Ersoy

TEŞEKKÜR

Bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen Semra Çakır, Gülfidan Keleş Erdağ, İsmail Çubukçu, Sibel Tekin, İkbâl Nur Erdoğan ve Ali Özel'e teşekkür ederiz.

SERTİFİKA NO
44095

DİZGİ/GRAFİK TASARIM
Sınav Yayınları
Grafik Tasarım ve
Dizgi Ekibi

SINAV YAYINLARI
Ostim OSB. Alınteri Bulvarı
1249 Sk. No: 17
Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0312 385 40 03

ANKARA ÖZGÜR WEB OFSET
Saray Mah. 205 Cad.
No: 4 İç Kapı No: 2
Kahramankazan/ANKARA
Tel: 0507 475 29 68
Sertifika No: 46821

Bu yayın, Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı öğretim programlarına uygun olarak Sınav Yayın Kadrosu tarafından yayına hazırlanmıştır. Tüm basım ve yayım hakları Sınav Basın Yayın Dağıtım Org. San. Tic. A.Ş.'ye aittir.

İÇİNDEKİLER

PARAGRAF SORULARI NASIL ÇÖZÜLÜR?	4
ÖN SÖZ	6
BÖLÜM 1 PARAGRAFTA ANLAM	7
Konu - Başlık	8
Ana Düşünce	18
Yardımcı Düşünce	30
Sınav Tadında	52
BÖLÜM 2 PARAGRAFTA YAPI	55
Paragrafın Bölümleri ve Paragraf Oluşturma	56
Paragraf Tamamlama	66
Paragrafı İkiye Bölme	84
Paragrafın Akışını Bozan Cümle	90
Sınav Tadında	98
BÖLÜM 3 PARAGRAFTA ANLATIM	101
Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları	102
Hikâye Unsurları ve Anlatıcı Türleri	128
Metin Türleri	134
Metin Karşılaştırma	140
Söz Sanatları	144
Metinde Dil ve Anlatım Özellikleri	148
Sınav Tadında	156
BÖLÜM 4 SÖZEL MANTIK/GÖRSEL OKUMA/GRAFİK-TABLO YORUMLAMA	159
Sözel Mantık	160
Görsel Okuma	170
Grafik-Tablo Yorumlama	190
Sınav Tadında	226
BÖLÜM 5 METNE BAĞLI ÇOKLU SORULAR	233
BÖLÜM 6 ÖZEL DENEMELER	239
DOĞRU SEÇENEKLER	311

PARAGRAF SORULARI NASIL ÇÖZÜLÜR?

Anlayarak hızlı okuma; anahtar sözcük ve kavramları sezebilme, Türkçemizin söz zenginliklerine hâkim olma ve doğru analiz-çıkartım yapabilme, okuma becerimizle doğru orantılıdır.

03

Bu tür sorularla karşılaştığımızda yapmamız gereken şey, dağarcığımıza yönelmektir. Dağarcığımızı soruları çözmede yetkin bir hâle getirmenin yolu ise farklı alanlarda bolca okuma yapmaktır.

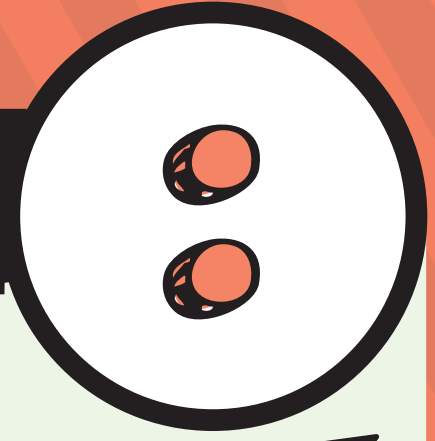
02

01

LGS'de sorulan "paragraf" soruları; okuduklarımızı anlama, muhakeme etme, okuduklarımızdan çıkarımda bulunma, karşılaştırma ve yorum yapma, analiz etme, görsel yorumlama, grafik-tablo okuma yeteneklerimizi ölçmeyi hedeflemektedir.

PARAGRAF SORULARINDA BAŞARILI OLMANIN PÜF NOKTALARI

Bol soru çözmek, soru köklerini ve bizden istenenleri kavramamız adına bize hız kazandıracaktır.

07

Bu tür sorulardaki olumlu/olumsuz ifadelerle, vurgulanan noktalara dikkat edilmelidir.

06

05

Doğru seçenekten emin olursa bile bütün seçenekler okunmalıdır. Kendi bilgimiz ve yorumumuz değil, paragrafın ve yazarın yorumu doğru seçenek olarak aranmalıdır.

04

Soru kökleri çok dikkatli okunmalıdır. Önemli cümle, kavram ve sözcüklerin altı çizilmelidir.

PARAGRAFTA

Yanlış X

Paragrafın tamamını okumaya gerek yoktur, başını ve sonunu okumak yeterlidir.

Paragrafı okumaya gerek yoktur, seçeneklerden farklı olanı bulmak yeterlidir.

Uzun paragraflarla hazırlanmış soruları çözmek daha zordur.

Paragraftaki yargılar, genel doğrulardan oluşur.

Doğru ✓

Ana düşünce, paragrafın her yerinde olabileceğinden paragrafın bütünü okunmalıdır.

Bazen doğru olsa bile her zaman aynı sonucu vermeyeceğinden parçanın tamamı okunmalıdır.

Uzun paragraflarla hazırlanmış sorular, kısa paragraf sorularına göre daha kolay çözülür.

Sizden istenen paragrafın iletisini bulmaktır. O iletide paragraftaki doğrudur; bu doğru, genel doğru olmak zorunda değildir.

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu eser, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan öğretim programları ve kazanımları esas alınarak okuma, anlama, dinleme ve muhakeme etme yeteneklerinizi ölçmek amacıyla hazırlanmıştır.

“Sınav Kalitesinde Paragraf” kitabı ile çıkmış sorular üzerinde yaptığımız incelemeler ışığında, soruyu çözmeye yönelik taktiklerle sizlere bir yol haritası çizmeyi hedefledik. Çıkmış sorulardaki sözcük sayılarıyla aynı olacak şekilde hazırladığımız paragraflarla sizlere kendinizi test etme imkânı sunmaya çalıştık. Böylece süreyi kullanma ve doğru cevaba ulaşma konusunda sınav benzeri bir çalışmanın size olumlu katkı sağlayacağına inandık.

Kitabımızdaki “Tam Öğrenme” modeline uygun ve disiplinlerarası çeşitliliği esas alan testlerle sizi, bilgi düzeyinden analiz-sentez düzeyine çıkaracak yetkinliğe ulaştırmayı amaçladık. Bu kitabın, hazırlandığınız sınavda hem bilgi ve yeteneklerinizi hem de algı ve doğruyu seçmedeki hız kapasitenizi artıracığına inanıyoruz.

Şimdi sıra sizde! Çalışacak ve başaracaksınız. Biz “Sınav” ailesi olarak buna inanıyor ve yanınızda olmaktan büyük bir mutluluk duyuyoruz.

PARAGRAFTA ANLAM

- KONU – BAŞLIK
- ANA DÜŞÜNCE
- YARDIMCI DÜŞÜNCE
- SINAV TADINDA

BÖLÜM

1

KONU

Konu; bir metinde üzerinde durulan olay, durum, kavram veya düşüncedir.

Başlık, metinde ele alınan konunun; metnin genelini kapsayan bir sözcük veya sözcük grubuyla ifade edilmesidir.

ÇIKMIŞ SORU ÜZERİNDEN İNCELEME

MEB SORDU-LGS 2021

Ticaret denince akla ilk gelen unsurlardan biri tabi ki sipariş edilen malın teslimidir. Tekerleğin ve kağının icadı, atın evcilleştirilmesi, çok daha sonra buhar makinesinin icat edilmesi... Gemi, tren, kamyon derken mesafeler kısaltmaya, yük taşıma kapasitesi de artmaya başladı. Uçaklarla da malın teslim süresi en aza indi. Böylece pazarlama imkânları, yaşanan şehrin ve ülkenin sınırlarını aşmış oldu.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulaşım araçlarının gelişimi
- B) Alışveriş alışkanlıklarının değişimi
- C) İcatların günlük hayatı kolaylaştırması
- D) Nakliye araçlarının ticarete etkisi

Bu metinde “icatların günlük hayatı kolaylaştırması”, “ulaşım araçlarının gelişimi”, “pazarlama imkânlarının artması” ve bunun “alışveriş alışkanlıklarını değiştirmesi” ifadelerine yer verilmiştir. Fakat bunlar, metnin tümünü kapsayan genel yargılar değildir. Sadece metinde ana yargıya yardımcı düşünceler olarak yer almaktadır. Genel yargı ve metnin konusu ise “Ticaret denince akla ilk gelen unsurlardan biri tabi ki sipariş edilen malın teslimidir.” cümlesi ile ortaya konan nakliye (malın ulaştırılması) ile alakalı olmalıdır. Sonraki bölümde geçen “Uçaklarla da malın teslim süresi azaldı.” cümlesi yine “nakliye” ile ilgilidir. Öyleyse konu, doğrudan “nakliye” ifadesini içeren “Nakliye araçlarının ticarete etkisi” olacaktır.

Doğru Seçenek D

TAKTİK

Konu, genellikle paragrafın ilk cümlesinde yer alır. “Bu metinde ele alınan nedir?” “Bu metinde neyin üzerinde durulmaktadır?” sorularının cevabı paragrafın konusudur. Başlık, paragrafın konusu ve ana düşüncesiyle doğrudan ilgili ve kapsayıcı bir ifade olmalıdır.

SINAV SORDU

SINAV Kalitesinde

Sanat dalı olarak insanın kendini ve düşüncelerini en çarpıcı şekilde ifade edebildiği türlerden belki de en önemlisi karikatürdür. Karikatür, bu konuda yazıdan da öndedir. Çünkü bu sanat dalında düşünceyi dile getirme şekli, yazıdan çok daha etkili ve kalıcıdır. Anlatılmak istenen konuyu abartarak yeri geldiğinde iğneleyici ve çarpıcı bir mizahla işleyen resim türü bir sanattır karikatür.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karikatürle resim sanatı arasındaki benzerlik
- B) Karikatürün diğer sanat dallarından üstünlüğü
- C) Karikatür sanatının geleceği
- D) Karikatür sanatına duyulan ilgi

Parçada “karikatür” ile ilgili öznel yargılara yer verilmiştir. Yazara göre “karikatür”, insanı ve düşüncelerini en çarpıcı şekilde ifade edebilecek türlerin başında gelmektedir. Buna gerekçe olarak bu türün yazıdan daha etkili ve kalıcı olması gösterilmektedir. Karikatürde konu, abartılı ve iğneleyici bir tarzda ele alındığından bu sanatın daha çarpıcı bir sanat dalı olduğu söylenmektedir. Öyleyse konu, karikatürün resimle arasındaki benzerlik, karikatür sanatının geleceği ve ona duyulan ilgi değil; bizzat “karikatür sanatının diğer türlere üstünlüğü”dür.

Doğru Seçenek B

1. Roman, insana gerçeklerin arkasındaki gizleri anlatma olanağı veriyor. İnsan, günlük yaşamının sıkıntıları içinde geriye dönüp baktığında birçok şeyin zihninden silinip gittiğini görüyor; genel bir dağınıklığın içinde buluyor kendini. Yaşamın belirli bir anını yakalamakta güçlük çekiyor. Roman, bu dağınıklığı derleyip toparlayarak insanın kaybolmasına engel oluyor. İnsanların birbirinden gizleme gereği duyduğu gerçekleri önce yazarın kendisine, sonra da okura iletibiliyor.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinden söz edilmektedir?

- A) Romanın gerçekçi bir tür oluşundan
- B) İnsan ilişkilerinin sınırlılığından
- C) Yaşamı anlamanın zorluğundan
- D) Romanın işlevlerinden

2. Her şey birdenbire oldu.
Birdenbire vurdu gün ışığı yere;
Gökyüzü birdenbire oldu,
Mavi birdenbire...
Her şey birdenbire oldu;
Birdenbire tütmeye başladı duman topraktan,
Filiz birdenbire oldu, tomurcuk birdenbire
Yemiş birdenbire oldu.

Bu şiirde aşağıdakilerden hangisi anlatılmaktadır?

- A) Zamanın hızı
- B) Zamanın geçiciliği
- C) Doğa sevgisi
- D) Baharın gelişi

3. İnsan ruhunu etkileyen sözlerin başında şiir gelir. Şiir, toplumsal hayatın en temel ögesi olup dilin ve insanın özüdür. Şiir, öylesine bir dildir ki başka hiçbir dile çevrilemez. Bir şiirde önemli olan şey ne söylenen ne söyleme şekli ne anlam ne de musikidir. O bambaşka bir şeydir ve anlatılamaz. Elbette şiirin hamuru insandır, insan sevgisidir. İnsanı anlamayan şiir yazamaz, yazsa da eksik yanı çok olur, şiir olmaz. Sait Faik, “Şiir olmayan yerde insan sevgisi de olmaz. İnsanı insana ancak şiir sevdendir. Şiir, insanı insana yaklaştıran şeydir.” der.

Bu metne verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirin Konusu
- B) Şiir ve İnsan
- C) Şiirin Özü
- D) İnsan Sevgisi

4. Toplumsal yapı, sürekli bir gelişim ve değişim içindedir. Bu gelişim ve değişim sürecinde insanların birbirlerine yabancılaşmaması, kuşakların birbirinden kopmaması kimi değer yargılarında birleşmelerine bağlıdır. Bu değer yargılarını kazanmada basılı kaynakların önemli bir yeri vardır. Bireyleri bu kaynaklara götüren, onlardan yararlanmalarını sağlayan bir araçtır okuma. Bir kuşak, kendinden önceki kuşağın kültürel eserlerini ya da yönelimlerini tanımadıkça onlardaki onaylayacağı ya da benimsemeyeceği yönleri bilmedikçe boşlukta bulur kendini. Kültürel örüntüdeki yerini kestiremez.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisi anlatılmıştır?

- A) Bireylerin okuma seviyelerinin kişisel gelişimlerine etkisi
- B) Okuma köprüsünün kuşaklar arasındaki önemi
- C) Okumanın, değer yargılarının kazanılması ve korunmasına etkisi
- D) Bireylerin davranışlarında ve ilişkilerinde değer yargılarının etkisi

5. Konuşma, kişinin aynasıdır. Çoğu zaman gerçek yüzümüzü gösterir. Söylediğimiz sözlerde, yazıda bulamayacağımız bir incelik vardır. Nereden geliyor bu incelik? Şüphesiz konuşmanın sıcaklığından, samimiliğinden. Konuşurken alıştığımız, sevdiğimiz sözleri kullanırız; içimizden geldiği gibi... Kâğıda dökülünce o sözler değişir, soğur, içtenliğini ve inceliğini kaybeder.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?

- A) Konuşma diliyle yazı dilinin farklılıklarından
B) Konuşmadaki sıcaklık ve samimiyetin yazıda görülemediğinden
C) Yazının duyguları ifade etmedeki yetersizliğinden
D) Yazıda sözcükleri seçerken titiz olmak gerektiğinden

6. Ağaç, yalnız şairin belleğinde değil halkın hayatında da bir andaç, bir nişandır. Çocuk doğduğunda, düşün yapıldığında, uzun bir yolculuğa çıkılırken ağaç dikiilir. Yeryüzü ağaçla anlam kazanır, onunla güzelleşir. Ağacın olmadığı çorak topraklardaki hayat çekilmez hâle gelir. Belki bundandır ki insanlar bir ağacın dalına bile zarar vereceği zaman on kere düşünmektedir. Binalaşmak adına yeşilliklerimiz yok ediliyor. Ağacı, doğayı ve yeşili korumanın en iyi yolu eğitimidir. Ancak iyi bir eğitimle insanlara doğa sevgisini aşılayabiliriz. Unutulmamalı ki "Ağaç yaş iken eğilir." Henüz küçük yaşlarda başlayacak olan bu eğitim, insanlar büyüdüğünde de devam edecek ve böylece her insan, ağacı koruyacaktır.

Bu metne verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ağacın Önemi
B) Ağaç ve Çeşitleri
C) Ağaçları Koruma
D) Ağaç ve Millet

7. Çiçekler damlıyor gecenin parmaklarından,
Dudaklarımda eski bir mektep türküsü...
Karanlıkta sana doğru uzanmış ellerim,
Gözlerim gözlerini arıyor durmadan;
Nerdesin?

Bu şiire hâkim olan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özlem
B) Sevinç
C) Hayal kırıklığı
D) Şaşırma

8. Müzik, en eski sanat dallarından biridir. Tarih öncesi devirlerde kuşların ötüşünden, suların şırıltısından, yağmurun sesinden, rüzgârın ve dalgaların uğultusundan esinlenen ilk insanlar; içi boş bir kütüğe deri geçirip vurarak, hayvan kıllarından yapılan ipleri çekerek; boynuz, kemik ya da odundan boruları üfleyerek doğadaki sesleri taklit etmeye başlamışlar. Böylece müzik ortaya çıkmış. İlk kabilelerdeki inanışa göre her varlığın kendine ait bir sesi ve şarkısı vardı. Bazı inançların ileri gelenleri, müziği; ruhsal hastalıklara karşı tedavi amaçlı kullanmışlardır.

Bu parçanın başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Müzik ve İnsan
B) Müziğin Önemi
C) Müziğin Yararları
D) Müziğin Doğuşu

1. Tropikal meyvelerin neredeyse tümü, hem insan sağlığı üzerinde çok etkili hem de lezzet olarak çok üst düzeydedir. Tropikal meyveler, daha çok lezzetleriyle gönüllerimize taht kuruyor. Özellikle mineral, vitamin ve karbonhidrat açısından zengin olan bu meyveler; ılıman iklime sahip bol yağışlı bölgelerde yetişiyor. Bulunduğumuz iklim kuşağında yetişen meyve çeşitlerinin tatları, bulunulan bölgeye göre değişmez. Bir kiraz; her yerde hemen hemen aynı tada sahiptir. Bununla birlikte tropik meyvelerin tatları bölgeden bölgeye ciddi değişiklikler gösterir. Tropikal meyvelerin çoğu, güçlü bir aromaya sahiptir. Ülkemizde daha çok muz, ananas, kivi gibi tropik meyveler tüketilirken son dönemlerde avokado, mango da raflarda yerini almıştır.

Bu metne verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tropikal Meyvelerin Özellikleri
- B) Tropikal Meyvelerin Yetiştirilmesi
- C) Ülkemizdeki Tropikal Meyveler
- D) Tropikal Meyvelerin Faydaları

2. Söyleşide kendisine yöneltilen “Kim için yazıyorsunuz?” sorusuna yazar, *Cevdet Bey ve Oğulları* romanını yazdığım dönemde Türk okurları için yazıyordum. Fakat romanlarımın çevirileri arttı ve artık kitaplarımın çevrildiği her dilin okurları için yazıyorum.” cevabını verir.

Bu metinde sözü edilen yazarın vurgulanan özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Romanlarında üsluptan çok içeriğe önem verme
- B) Romanlarını halk kültürüne dayandırarak oluşturma
- C) Ulusallıktan evrenselliğe erişme
- D) Toplumsal eleştiri ve beğenileri dikkate alma

3. Dil, insanların düşüncesinden doğmuş; doğduktan sonra da düşüncelerin yaratıcısı olmuştur. Başka hiçbir ifade biçimi, insana karmaşık ve soyut düşüncelerini dil kadar ifade etme fırsatı vermez. Bilgilerimizi, başkalarının düşüncelerini dil yardımıyla elde ederiz. Kendi düşüncelerimiz de kafamızın içinde çalışan dil sayesinde oluşur, olgunlaşır. İçimizden konuşarak, sessiz bir dil kullanarak düşünür; yeni yeni düşüncelere ulaşırız. Ulaştığımız yeni düşünceleri başkalarına ulaştırırız. Böylece, sürekli olarak düşünce dili, dil de düşünceyi geliştirir. Dil, o dili konuşanların dünya görüşünü ve algılayışını belirlerken diller farklılaştıkça düşünme biçimleri de farklılaşır.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dil ve düşünce ilişkisi
- B) Dilin ortaya çıkışı
- C) Dili kullanma biçimi
- D) Dilin tarihî gelişimi

4. Çocukların güzel hayaller kurmasında daha da önemlisi bu güzel hayalleri gerçeğe dönüştürmek için gerekli cesareti kendilerinde bulmasında sanatın çok önemli bir yeri vardır. Spor gibi sanat da çocuğun kendini ifade etmesinde önemli bir araçtır. Kendini ifade eden çocuk mutlu olur. Çocuklar mutlu olunca toplumlar da mutlu olur.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Huzurlu ve mutlu toplumların sırrı
- B) Sanatın, çocuklar üzerindeki olumlu etkisi
- C) Çocukları ilgi ve yeteneklerine göre yetiştirme
- D) Sanat ve sporun kullandığı eğitim yöntemi

5. Judo, modern bir dövüş sanatı ve 1964'ten beri olimpiyat sporudur. Judo dövüşçülerine "judoka", üniformasına "judogi" adı verilir. Bu spor, ruh eğitime öncelik verir. Judo ustaları; öğrencilerine doğruluk, nezaket, sabır, sevgi ve saygı kavramlarını öğretir. Judo, sporcuya zekâsını geliştirme ve kendi başına hareket etme yeteneği kazandırır. Böylece kişinin kendine güven duyması sağlanır; Judoda amaç, rakip karşısında dengeli bir savunma oluşturmaktır.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Judo sporunun tanıtılması
- B) Judo sporunun tarihçesi
- C) Judo sporunun kuralları
- D) Dövüş sporlarının önemi

6. Yine ağaçlar yapraklarını dökmeye, kuşlar da göç etmeye başladı. Sahiller de boşaldı. Ardından yazlıklar, eylül sessizliğine büründü. Güneş, artık temmuzdaki gibi yakmıyor. Hava hafiften soğumaya başladı. Kısacası, doğa gittikçe değişiyor.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Göçler
- B) Kuşlar
- C) Ağaçlar
- D) Sonbahar

7. İnsanın kendini iyi hissetmesini sağlayan en önemli hormonlardan biri de serotoninidir. Bu hormon; uykumuzu yeterince almamızdan, düzgün yemek yememize, duygusal dengemizi sağlamamızdan, sindirim sistemimizin düzenli çalışmasına kadar pek çok şeyi etkiler. Bu hormon, vücutta azaldığı zaman insanlar kendini mutsuz ve huzursuz hisseder. Bu durumlarda vücuttaki serotonin hormonunun artırılması gerekir. Serotonin hormonunun dışarıdan yapay yollarla alınması mümkün olmasa da sağlıklı beslenme, spor ve psikolojik destek gibi pek çok yolla vücutta tekrar salgılanması sağlanabilir. Uyumak, egzersiz yapmak, bol bol dinlenmek, gülmek, sevdiklerinizle bol vakit geçirmek ve hobilerinizi gerçekleştirmek size iyi gelecektir.

Bu parçaya verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutluluk Hormonu
- B) Mutlu Olmanın Sırrı
- C) Nasıl Mutlu Olunur?
- D) Mutsuzluk Nedenleri

1. Amerikan Tıp Birliğine göre, gençlerin %90'ı dijital oyunları oynuyor ve oyuncuların %15'i oyun bağımlısı. Dünya çapında oyun pazarının büyüklüğünün 110 milyar dolara, Türkiye'de ise 750 milyon dolara ulaştığı düşünülürse rakamların korkutuculuğu ortada. Dünya Sağlık Örgütü, 2019'da oyun bağımlılığını bir hastalık olarak kabul etti. Oyun bağımlılığı "Bilgisayar, oyun konsolu, akıllı telefon gibi cihazlar vasıtasıyla oynanan oyunlarda aşırı zaman geçirilmesine bağlı olarak kişinin fiziksel, sosyal ve duygusal problemler yaşamasına neden olan bağımlılık." şeklinde tanımlanmaktadır. Dijital oyunlar, zaman anlamında bir sınır konularak oynanmalıdır. Oyuncu, bu noktada kendine hâkim olmalıdır. Zararlı içeriklerin yer almadığı, kaliteli, planlı ve belirli bir amaca yönlendiren oyunlar tercih edilmelidir.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dijital oyunların ortaya çıkışı
- B) Dijital oyun bağımlılığı
- C) Dijital oyunların özellikleri
- D) Dijital oyunların diğer oyunlardan farkı

2. Hayatın yüksek değerlerini taşıyan, yaşamın süsü olan ve bu nedenlerle övünmeyi hak eden şiir, yavaş yavaş bu ayrıcalıklı durumundan uzaklaşmaya ve kendini faydalı kılmak için çareler aramaya başlamıştır. Bugünün şiirinde en çok göze çarpan şey, âdeta "yararlı olma" sözüyle ifade edilebilir hâle gelmiş olmasıdır.

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günümüz şiirinin faydalı olma çabası
- B) Şiirin günümüzde faydasız bir iş olması
- C) Şiirin seviyesinin yükseltilmesi
- D) Şiirin sadece bir süs olarak görülmesi

3. Bir ulusun kimliği, karakteri ve tarihini yansıtan tüm değerlere "millî kültür" adı verilmektedir. Millî kültür; genel olarak her milletin kendine özgü geleneklerini, edebiyatını ve değerler sistemini ortaya çıkarmaktadır. Millî kültür öğeleri sayesinde toplumların birleştirici gücü artar. Millî kültür; ekonomiden sosyal yaşama kadar her alanı doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir. Ülkelerin sanat eserleri de millî kültürün birleştirici öğelerinden sayılmaktadır. Özellikle dil, millî kültürün olmazsa olmaz parçaları arasında yer almaktadır. Millî kültür, tüm toplum tarafından kabul görmelidir. Her yurttaş, millî kültürü koruyup geliştirmekle yükümlüdür.

Bu parçaya verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî Kültür Öğeleri
- B) Millî Kültürün Oluşumu
- C) Millî Kültürün Önemi
- D) Millî Kültür ve Toplum

4. Hayattaki duruşunuza her zaman dikkat edin. Hayattaki pencereler ve bakış açıları çok değerlidir. Hayatta karşı duruşunuz çok değerlidir, sağlam durun. Çok fazla havaya girmeden yaşayın. Kocaman balonları küçücük bir iğnenin söndürdüğünü aklınızdan asla çıkarmayın.

Bu parçada öğütlenen tutum ya da davranış aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alçak gönüllülük
- B) Kibirli olmak
- C) Gururlu olmak
- D) Anlayışlı olmak

5. Tiyatromuzu geliştirmenin yolu; seyirciyi dikkate alan, laf kalabalığıyla güldürmeye çalışmayan, ona değer veren güldürülerin yazılmasıdır. Haldun Taner gibi yazarlarımızın açtığı yolda yetişmiş genç oyun yazarlarının oyunlarının sahnelenmesidir. Bu görevi öncelikle Devlet Tiyatroları yapmalıdır. Belki o zaman özel tiyatroların yöneticileri de özledikleri inceliği ve başarı garantisini, yalnızca yabancı yazarların oyunlarında aramayacak, hep onların yapıtlarını sahneleme alışkanlığından vazgeçecektir.

Bu parçada üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Devlet tiyatrolarının ve özel tiyatroların çalışma yöntemleri
- B) Tiyatromuzun içinde bulunduğu durum
- C) Tiyatromuzu ilerletmek için yapılması gerekenler
- D) Tiyatronun gelişmesi için tiyatro merkezlerine duyulan ihtiyaç

6. İnsanoğlu düşünür. Umut besler gönlünde. Hak edip etmediğine bakmaksızın çeşitli anlamlar yükler çevresindekilere. Sonra bir gün bir bakar ki ne düşündükleri olmuş ne gönlünden geçirdikleri gerçekleşmiş. Toz duman olmuş her şey. Ne umut kalmış ne mutluluk... Kime, neye anlam yüklediye anlamsızlaşmış. Hayatın en dramatik sahnelerinden biridir bu. Perde kapanmış, seyirci dağılmış, alkış bitmiştir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Utanç duyma
- B) Düş kırıklığına uğrama
- C) Pişmanlık duyma
- D) Şaşkınlık yaşama

7. İlgi çeken ilk yapıtlar, doğal olarak yazarını merak ettirir okur ve sanat çevresinde. Bu ilgi, yapıtın niteliğine ilişkindir; yazarın cinsiyetine değil. Pek çok kadın şairde gözlemlediğimiz gibi, Hayriye Ünal da kitabına bir öz geçmiş koymamış. En azından doğum yeri, tarihi, öğrenimi gibi kimliğe ilişkin bilgilerin edebiyat tarihçileri için gerekli olduğu unutulmamalıdır.

Bu parçanın yazarı aşağıdakilerden hangisini eleştirmektedir?

- A) Sadece ilgi çeken yapıtlara öz geçmiş konulmasını
- B) Nitelikli yapıtların yazarlarının ilgi çekmesini
- C) Kitabın değil, yazarının merak edilmesini
- D) Sanatçıların ilk yapıtlarında kendilerini tanıtmamasını

8. Tabii ki haksız buluyorum. Biliyorum, Türkiye'nin yönetmenleri sayıldığında benim adım geçmiyor. Ciddiye alınmayacak işler yapan bir yönetmen hissi, birçok sinemaseverde ve sinema yazarında var. Elbette hakıkımda böyle düşünülmesi, bana ilham veriyor. Böylelikle insanların derinlikten ne anladığını biliyorum. Ben, her fırsatta sinemayı nasıl yaptığımı anlatıyorum ve daha derine gidilmesi gerektiğini söylüyorum.

Bu parça, aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı olabilir?

- A) Kendinizi "derin bir yönetmen" olarak tanımlayabilir misiniz?
- B) Sizin için "Derin sinema yapmıyor." eleştirileri var, bunları nasıl karşılıyorsunuz?
- C) Sinemada ciddiyet ve derinlik konusu hakkında ne düşünüyorsunuz?
- D) Başarılı bir yönetmen olmanızı neye borçlusunuz?

1. Sanat dünyasında yeni fikirlerin ve yeni akımların ortaya çıkmasını yadırgayanlar, bununla beraber kendi sanat anlayışlarının da geleceğe kalmasını isteyenler var. Ancak bu kişiler, temel bir yanılgı ile karşı karşıyadırlar. Geleceğe kalacak, sanatın kendisidir; sanat anlayışı değil. Mekân değişiyor, çevre değişiyor, şehirler değişiyor, daha da önemlisi insan değişiyor. O hâlde işin özü olan sanat anlayışı niçin değişmesin?

Bu parçada aşağıdakilerin hangisinden söz edilmektedir?

- A) Bazı insanların bir tür yanılgı içinde olduğundan
- B) Sanat anlayışlarındaki değişimin doğal olduğundan
- C) Evrenin hızlı ve sürekli bir değişim içinde olduğundan
- D) Sanatta uyulması gereken bazı kuralların olduğundan

2. Seslendirmesi yapılmış bir filmi izlerken kulağıma gelen, bu işle uzaktan yakından ilgisi olmayan kişilerin ağzından çıkan itici ve acınası konuşmalar ile diksiyonu bozuk seslendirmeler, beni izlediğim filmde koparıyor. Sanmayın ki seslendirme denilen o konuşmaları yapan kişilere kızarım. Hayır! Benim kızdığım, sinema seyircisine şikâyet ettiğim kişiler, bu kendini bilmez konuşmacılar değil, onlara filmlerde konuşma olanağı sağlayan yönetmenler ve film yapımcılarıdır.

Bu parça aşağıdaki soruların hangisine cevap olabilir?

- A) Seslendirme sanatının sorunları nelerdir?
- B) Seslendirmelerde kızdığınız ve eleştirdiğiniz kim ya da kimlerdir?
- C) Günümüz sinemasının en önemli sorunu nedir?
- D) Seslendirme, bir filmin niteliğini etkiler mi?

3. Gerçek bir komedinin karşısında hiçbir ideoloji yaşayamaz. Herkes, komedi karşısında savunmasız kalır. Gülebildiğiniz anda film, istediğini yapmıştır. İnsanların, komedinin ciddi bir şey olmadığını düşünmeleri çok anlaşılır bir şey değil.

Bu parçada üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Komedinin sinemada diğer türlerden daha etkili olduğu
- B) Komedinin ciddi ve işlevsel bir tür olduğu
- C) Film yönetmenlerinin komedi türünü niçin tercih etmediği
- D) Komedi filmi izleyicisinin farklı özelliklerde olduğu

4. Bir ozan olmaktan önce iyi bir eleştirmen olmak gerekir. Kendi şiirlerini kıyasıya eleştirmek ve bundan alınan verim ile yeni bir şiirsel boyut oluşturmak, söylenmemiş sözleri söylemektir ozanlık. Her şiirde yepyeni bir dünya kurmak ve yeni heyecanlara kapı açmaktır.

Bu parçada söz edilen sanatçının en belirgin özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kararsızlık
- B) Karamsarlık
- C) Yaratıcılık
- D) Tarafsızlık

5. Arkeolojik incelemeler, Türklere ait bölgelerde 7. yüzyıldan itibaren şehir ve kasabaların gittikçe artmaya başladığını göstermektedir. 8. yüzyılın ortalarından itibaren İslamiyet'in Türkler arasında hızla yayılmaya başlaması, bu gelişmeye hız katmış ve Türk bölgelerinde büyük küçük çok sayıda şehir oluşmuştur. İslamiyet'in şehirleşmeyi teşvik edici etkilerine rağmen daha sonraki yüzyıllarda bile Türklerin önemli bir kısmı göçebeliği sürdürmüştür.

Bu parçada sözü edilen durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Göçebe yaşamın zorlukları
- B) İslamiyet'in Türk yaşamına etkileri
- C) Türklerde yerleşik kültürün başlaması
- D) Arkeolojik bulguların bilimdeki önemi

6. 19 ve 20. yüzyıllar; büyük romancıların, büyük öykücülerin, büyük ozanların yüzyıllarıydı. Bu büyük yazarları tanımadıysanız yazmaya başlamayın. Tanıyıp yine de yazmak istiyorsanız çok büyük bir cesaretinizin olması gerekir.

Bu parçadaki gibi düşünen bir sanatçı, aşağıdakilerden hangisini söylerse kendisiyle çelişmiş olur?

- A) Edebiyatın yakın tarihini bilmeyen kişiler, yazıyla uğraşabilir ama yazar olamaz.
- B) Çağlara damgasını vurmuş yazar ve şairleri okumak, insanın kendini tanımasına aracı olur.
- C) Büyük sanatçıların bana kattığı birikimlerle cesaretimi birleştirdiğimde bir şeyler üretebilirim.
- D) Yazarlık ilahi bir yetenektir, bu yeteneğe sahip olanların başarılı olmaması için hiçbir sebep yoktur.

7. Yazı; sadece başka yazıları taklit edebilir. Yaşamı taklit edişinde hep bir yapaylık vardır. En gerçekçi roman ve öykülerde bile kahramanların konuşmaları ve davranışları, günlük yaşamdakinden farklıdır. Yazar ne kadar "Ben olanı ortaya koyuyorum." dese de ortaya konanın bir kurgu olduğu hemen sezilir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Yaşamı taklit etmenin sanıldığı kadar zor olmadığı
- B) Bir yapının gerçeğe bağlı kalmasının onun değerini artırdığı
- C) Yazının yaşamı olduğu gibi yansıtmamasının mümkün olmadığı
- D) Başkalarına öykünerek yazılan bir yazıda yapaylığın hemen sezildiği

8. Her yazarın bir filtresi olması gerektiğine inanırım. Yazarın yazdıklarını önce kendi akıl, bilgi ve sezgi süzgecinden geçirip bir süre demlemeye bırakması bir filtredir aslında. Yazarın yazılmaya değer gördüğü şeye bir süre sonra uzaktan bakması kaçınılmaz. Bir yazar; her yazdığının "bir şey" olmadığını bilmelidir öncelikle. İyi yazar; dokuz kez yazan, onuncusunu okura okutandır benim gözümde.

Bu sözleri söyleyen kişi aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilebilir?

- A) Bilgiçlik taslamayı seven, kibirli
- B) Başkalarını eleştirmekten korkmayan, cesur
- C) Geleceğe umutla bakan, iyimser
- D) Sanatta iyiyi ve güzeli arayan, seçici

KONU

Ana düşünce, bir metinde asıl anlatılmak istenen düşüncedir. Metnin okuyucuya vermek istediği mesajdır.

ÇIKMIŞ SORU ÜZERİNDEN İNCELEME

MEB SORDU-LGS 2023

Öykücü olmak ne demektir? Tanımlaması güç bir durum. Hele anlatı türlerinin birbirlerinin alanlarına nüfuz ettikleri, birbirlerinin tanımlarını ödünç aldıkları veya tanımlarına el koydukları günümüz edebiyatında. Şiir ile öykü, öykü ile roman, roman ile deneme elbette genel hatlarıyla birbirinden ayrılabilir ama öyle metinler var ki bütün bu anlatı türleri bir arada örülmüş. Öylesi metinler ki bunlar, öykünün bittiği yerde roman başlar gibi olurken araya sanki şiir giriyor, tam biterken yeniden öykü boy gösteriyor. Bu nedenle metinlerin bir karşılığını aramak bana doğru gelmiyor.

Bu metinde yazarın asıl eleştirdiği durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türleri keskin çizgilerle ayırma çabası
- B) Öykünün her türün içinde erimesi
- C) Tür özelliklerinin anlaşılmasının güçlüğü
- D) Türü tanımlamada metin yapılarının esas alınması

Metinde, edebî türlerin kendi tanımları ve bu tanımların çizdiği sınırları çoğu kez aştıkları, bu sınırların dışına çıktıkları dile getiriliyor. Bir tür (şiir veya öykü), çoğu zaman diğer bir türün kalıpları içinde vücut bulabiliyor ve ona benzeyebiliyor. Hatta bazı metinlerde hepsini bir arada görebiliyoruz. Yazar, böyle metinlerle karşılaştığı için tür tanımları yapılırken metin yapılarının esas alınmaması gerektiğini söylüyor. **Eleştirisini türleri keskin çizgilerle ayırma çabası üzerinden yapmaktadır.**

Doğru Seçenek A

TAKTİK

Ana düşünce soruları genellikle “Parçanın ana düşüncesi / asıl anlatılmak istenen / vurgulanan düşünce / yazarın söylemek-anlatmak istediği / verilen mesaj-ileti nedir?” gibi kalıplarla sorulur. Bu tür sorularda dikkat edilmesi gereken husus, ana düşünceyi güçlendirmek veya desteklemek için ortaya konulan yardımcı düşüncelerle karıştırmamaktır.

SINAV SORDU

SINAV Kalitesinde

Aydınlar, geleceğe karşı birçok sorumluluk taşıyor. Bu sorumluluklarının bilincinde hareket edenler, yarınlar için umut besleyebilir. Kuşkusuz yarınlar elbet hesap soracaktır. Gelecek kuşaklar “Adam güzel şeyler yazmış ama toplumdaki gerçekleri ya görmemiş ya da gözlerden saklamış.” demesin. Tevfik Fikret gibi, Nazım Hikmet gibi şairler; yıllar sonra etkilerini sürdürüyorsa ve daha da sürdüreceklerse bu, içinde yaşadıkları toplumun gerçeklerini en güzel biçimde dile getirmeleri sayesinde.

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir yazarın gelecek kuşaklara bırakacağı en büyük miras “düş gücü”dür.
- B) Bir yazar, yalnızca kendi zamanında değil ilerleyen zamanlarda da etkisini sürdürmelidir.
- C) Ancak kendisinden sonraki kuşaklarda da yaşayabilen yazarlar, başarıyı yakalayabilmişlerdir.
- D) Edebiyatta kalıcı olmanın en önemli koşulu, içinde yaşanan toplumun gerçeklerini sanat eserine taşıyabilmektir.

Parça genelinde yazarların/aydınların topluma ve geleceğe karşı sorumlu olduklarından söz ediliyor. Yazdıklarıyla geleceğe kalmak isteyenlerin içinde bulundukları topluma karşı, onların sorunlarını, yaşadıklarını ve gerçekleri dile getirme görevleri vardır, diyor. Gelecek kuşaklarca da okunmak istiyorlarsa toplumun gerçeklerini en güzel şekilde ele almaları gerektiği söyleniyor. Seçeneklerde yer alan “düş gücü” metinde ima edilmemektedir. “Yazarın, ilerleyen zamanlarda da etkisini sürdürmesi, başarılı olmasının koşulu gelecek kuşaklarca da okunmaktır.” yargısı metnin içinde birer yardımcı düşüncedir. Parçanın ana düşüncesi “Edebiyatta kalıcı olmanın yolu, toplum gerçeklerini işleyebilmekten geçer.” yargısıdır.

Doğru Seçenek D

1. Her şeyi bir mevsime bağlamıştık. Denize yazın girmeli, kışın evimizde oturmalıydık. Soğukta palto, sıcakta tişört giymeliydik. Tişörtü bile karşılayamamıştık bir başka sözcükle. Bunun başka bir açıklaması yoktu. Gökyüzünün tek rengi olan mavi mevsimlere göre değişse de bizim için hep maviydi. Geceleri bile “gece mavisi” dediğimiz şeye inanırdık. Her birimiz, tanımlamaların dışına çıkmaktan öyle korkardık ki sonunda tanımlamalar bizi yendi. Boşlukta kalan tek bir kelime bile hayatımızı kaosa sürükleyecek gibi dururken kelimeler resmî geçidinde kendine yer bulan diğerleri bize bıyık altından gülerdi. Kendi içimizdeki korkulara esir olduk. Ama neydi bu korkumuzun nedeni? Kalkıp binlerce nesne ve kavramı sayabilirdik. “Bakın, işte bu sinek korkutuyor beni, sıtma olursam ne olacak? Kim kurtaracak beni?”

Bu metinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabılır?

- A) Her insanın farklı korkularının olması doğaldır.
B) Doğayla iç içe olan insan, doğayla ilgili şeyleri kendi algısına göre adlandırır.
C) İnsanlar, kendi iç dünyalarına ve duygularına göre hareket ederler.
D) İnsanlar, belli kalıpları kırmaktan korktukları için yeniliğe kapalıdır.

2. El gibi dolaşma Anadolu’nda,
Arkadaş, yurdunu içinden tanı.
Dinle bir güzeli pınar yolunda,
Dinle bir yaylada garip çobanı.

Bu dördlüğün ana duygusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yurt sevgisi
B) Arkadaş sevgisi
C) Tabiat sevgisi
D) Memleket özlemi

3.

- Herkesin yetenekli olduğu bir alan vardır.
- Hatasız insan olmaz.
- Sanatçılar gerçeğe yakın eserler vermelidir.

Aşağıdakilerden hangisi verilen ana düşüncelerin herhangi birisiyle ilişkilendirilemez?

- A) Bir şemsiye tamircisi, yazmış olduğu şiirlerini incelemesi için Shakespeare’e gönderdiğinde ünlü yazarın cevabı şu olur: “Dostum, siz şemsiye yapın, hep şemsiye yapın, sadece şemsiye yapın.”
B) Ressam mısınız? Ünlü Yunan ressamı Zeuxis gibi, üzüm salkımlarını öyle yapınız ki kuşlar onları sahici sanıp gagalamaya gelsin! Romancı mısınız? Gözlemlerinizi öyle olmalı ki mahkeme tutanaklarını yayımladığınızı sansınlar.
C) Pablo Picasso; okul derslerinde başarılı değilmiş. Niye biliyor musunuz? Çünkü bu küçük çocuk, 4 sayısını gördüğü zaman bunu bir insan burnuna benzetiyor ve o yüzün geri kalan bölümünü çizmek istiyormuş. Diğer çocuklara 4, tam da öğretildiği görünürken Picasso, 4’ü bir burun olarak görmekten hiç kurtulamamış.
D) On dokuzuncu asırda yaşayan Wayland, hiç hata yapmayan bir adam gördüğünü söylemiş. Bu hari-kulade insanın kim olduğu sorulunca cevaben: “İngiliz müzesinin Mısırlılar galerisinde bir mumya.” demiş.

4. Bana getirdiğin güller soldu, neredesin?
Bana verdiğin sözler unutuldu, neredesin?
Âşığı söyletir, bu gamlı havalar
Çok mevsimler geçti, neredesin?

Bu dördlükte aşağıdaki duygulardan hangisi yoktur?

- A) Pişmanlık
B) Özlem
C) Merak
D) Sitem